

Utökning korttidsplatser (Ängsgårdens äldreboende)

Förslag till beslut

Direktionen för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje beslutar att anta förslag till utökning av korttidsplatser i Ängsgårdens äldreboende.

Ann-Sophie Holgersson
Förbundsdirektör

Sammanfattning

Det finns sammanlagt 30 korttidsplatser fördelade enligt följande: Tolv platser på Ängsgårdens äldreboende i Norrtälje, åtta platser på Birgittagårdens äldreboende i Rimbo, fem platser på Kristinagårdens äldreboende i Hallstavik och fem platser på Elmstagårdens äldreboende i Älmsta. Vid en omställning enligt förslaget som presenteras i ärendet kommer det att totalt finnas 32 platser (utökning med åtta platser på Ängsgården och omställning av fem platser i Elmstagården till biståndsbedömt trygghetsboende).

Förvaltningen har under en längre tid kartlagt förutsättningar för korttidsverksamheterna. Resultatet av kartläggningen har bidragit till revidering av avtalet för korttidsboende och höjda ersättningar. Förvaltningen har även identifierat behov av att korttidsboende i större utsträckning arbetar med rehabiliterande i syfte att individen ska kunna återgå till sitt ordinära boende istället för att ha behov av särskilt boende. En annan aspekt som förvaltningen kartlagt är behovet av att arbeta mer fokuserat med målgruppen växelvärdare som är viktig för att anhöriga ska få avlastning.

Ärendet redogör för identifiering av behov av fler korttidsplatser inom tätort Norrtälje på Ängsgårdens äldreboende. Dessutom har behov identifierats av kvalitetshöjning inom korttidsverksamheterna. Parallellt med arbetet har det pågått dialog med Tiohundra AB, som idag genom Huvudavtalet driver samtliga korttidsplatser.

Förvaltningen bedömer att det finns stora kvalitetsvinster med att ha en större verksamhet med flera korttidsplatser, vilket också visat sig i omvärldsspaning som har gjorts.

Beskrivning av ärendet

Ärendet redogör för förvaltningens bedömning om utökning av korttidsplatser på Ängsgårdens särskilda boende för äldre (säbo) genom omställning av platser på en avdelning, till korttidsplatser.

På uppdrag av Norrtälje kommun tog Inrikta år 2024 fram rapporten, *inRikta Analys avseende KSONs kommunala del Volym- och kostnadsanalys Rapport 2024-02-13*. Rapporten lyfter den höga andelen invånare 80 år och äldre med plats på säbo men betonar samtidigt att de i sina analyser funnit att besluten om särskilt boende inte är omotiverat generösa.

Omställningen av utökning av antalet korttidsplatser på Ängsgården är en del av ett omtag med korttidsverksamheterna som förvaltningen tillsammans med Tiohundra AB har arbetat med. Syftet med förslaget som presenteras är dels att använda korttids än mer som en förebyggande insats för att fler ska få förutsättningar för att återvända till sina hem tex efter sjukhusvistelse istället för att ha behov av säbo. En annan målsättning med förslaget är att genom bättre organisering av korttidsboenden bidra till kvalitetshöjningar. Förutom målgruppen för korttidsboende är en annan viktig målgrupp som identifierats och som förvaltningens förslag grundar sig på brukare med behov av växelvård där förbättringspotential har identifierats.

De fem korttidsboendena, som alla drivs av Tiohundra AB, är samlokaliserade med säbo. Beläggningsgraden per månad var 59-77 procent 2024. Under senare delen av 2024 och under 2025 har biståndsavdelningen arbetat mer effektivt med nyttjandet av korttidsboenden för att i brukare i högre utsträckning ska kunna återvända till sina ordinära boenden. Beläggningen har 2025 har legat på 89% (jan-mars). Andelen invånare i ordinärt boende i Norrtälje kommun med beviljad plats i korttidsboende anger *Kolada öppna jämförelser* till 0,2 procent för 2023. Siffran är låg i relation till riket, 0,4 procent och i relation till övriga kommuner i Stockholms län.

Lägenheterna på Ängsgården är fullvärdiga för korttidsverksamhet. Många gånger är det individer med hög vårdtyngd som kommer till korttidsboende, det vill säga större behov av sjukvård och omsorg under sin vistelse. Badrummen uppfyller krav för tillgänglighet och det finns utrymmen för träning och hjälpmedel på boendet som redan har tolv korttidsplatser.

Efter omställningen kommer platser att fördelas enligt följande:

Enhetsnamn	Kapacitet
------------	-----------

Ängsgården (Ängsro) somatik	19 (tidigare12)
Birgittagården (Gläntan) demens	8
Hallstavik (Kristinero) somatik	5
	Totalt: 32

Förändringen förväntas ge kvalitets- och effektiviseringsvinster. Omställningen innebär att det skapas en större och mer sammanhållen korttidsenhet, Ängsgården, för brukare med större vårdbehov samt att fler platser erbjuds i Norrtälje stad där behovet är som störst.

Förslaget med en verksamhet med fler korttidsplatser för patienter som har större vårdbehov (Ängsgården), innefattar även att individer med behov av växelvård i första hand ska anvisas till korttidsplatserna i Rimbo och Hallstavik. Som alltid är det utifrån den enskildes behov och förutsättningar som beslut fattas av biståndshandläggare. Idag tackar en del brukare med behov av växelvård nej till insatsen och stannar hemma, med konsekvensen att anhöriga inte får den avlastning de har behov av. De synpunkter som framkommit från anhöriga för målgruppen växelvård handlar framför allt om brist på socialt umgänge och stimulans.

Genom att korttidsboenden i Rimbo och Hallstavik inte i samma utsträckning beläggs med brukare med större vårdbehov efter sjukhusvistelse får brukare med behov av växelvård mer anpassad insats. Växelvård som uppdrag får då bättre förutsättningar och tid från personal samt en lugnare miljö. Idag är det utmanande för verksamheterna att tillgodose de varierande behov som finns hos patienter som blir remitterade från sjukhuset med behov av sjukvård och rehabilitering samtidigt som verksamheten ska tillgodose behoven hos brukare som anvisas främst för att det ska vara hållbart för anhöriga. I huvudsak har brukare med insatsen växelvård behov av mer social karaktär. Risken finns att brukarna blir svåra att motivera att gå tillbaka till växelvård om de inte får tillräckligt med stöd och stimulans under sin vistelse.

Omställningen på Ängsgården kan komma att ske successivt under en längre tid. Ändring av tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) krävs för att utöka korttidsplatserna på Ängsgården.

Handläggningstiden beräknas vara cirka tre månader. Under förutsättning att Direktionen beslutar enligt förslaget och tillstånd från IVO inkommer som beräknat kan omställningen börja ske med start 1 september 2025.

Vinster som förvaltningen identifierat med förslaget innebär att Ängsgården i Norrtälje skulle ha två avdelningar med korttidsboende, åtta respektive tolv platser, med inriktningen somatik. Genom att mer särskilja på korttidsboende och växelvård finns förutsättningar för att uppdraget korttidsboende kan bli mer förtydligat och i fokus. De kvalitetsvinster som kan utvinnas är högre personaltäthet av sjuksköterskor och rehabpersonal vilket skapar förutsättningar för ökad patientsäkerhet och vardagsrehabilitering som är en förutsättning för att kunna återgå till sitt hem. Det resulterar även i samordningsvinster för verksamheten. Omställningen kommer att ske successivt för att minimera påverkan på individer. Det är även en förutsättning att förändring struktureras och resurssätts optimalt för att förändringen ska ske smidigt. Dessa ändringar är förankrade med företrädare i Tiohundra AB.

Förvaltningen har i dialog med verksamheten tagit fram en plan för hur omställningen av säbo-platser ska kunna genomföras. I de fall det inte går att hitta någon bra godtagbar lösning som tillmötesgår den enskildes behov och önskemål, kommer den boende att kunna bo kvar i sin lägenhet. Omställningen kommer då att ske successivt och under en tid kan det innebära att det är några äldreboendeplatser införlivade med korttidsboendet. Berörda medarbetare inom Tiohundra AB behöver även informeras.

Fördelen med flera korttidsplatser samlat är som nämnts att det blir en mindre sårbar verksamhet då personal och specifik kompetens kan samnyttjas på boendet. Idag behöver HSL-personal, framför allt rehabpersonal som ofta utgår från sjukhuset, åka runt till de olika orterna där korttidsboende bedrivs. Förslaget skulle innebära tidseffektivisering av personalens arbetsdag och möjliggöra mer tid för arbete med patienterna och i verksamheten, vilket är i linje med god och nära vård genom optimal resurs- och kompetensanvändning. Att ha en korttidsverksamhet som har större fokus på hälso- och sjukvård möjliggör även optimering av ytor, till exempel för inköp av specialhjälpmedel och rum som har takliftar, samt anpassade sjuksköterske- och läkemedelsrum. Flera korttidsplatser i Norrtälje skulle även underlätta återbesök på sjukhuset för de brukare som har behov av det. Även samverkan med Norrtälje sjukhus, primärvårdsrehabilitering och läkarinsatserna

(bättre tillgänglighet för läkarna) skulle optimeras. Närheten underlättar även med transporter och turbundna resor vid besök på sjukhus och mottagningar.

Förändringen skulle även ge bättre förutsättningar för aktiviteter på korttids och även för brukare som behöver växelvård när det är fler brukare, till exempel att samordna fika, gymnastik och planera för aktiviteter.

I led med omtaget som har påbörjats höjdes ersättningar för korttidsboende mellan verksamhetsår 2022-2024 med 27,5% för att skapa goda förutsättningar för en satsning på kvalitet. Ersättningen höjdes ersättningen med 3,7% mellan år 2024-2025. Förvaltningen har i omvärldsbevakningen identifierat att korttidsboende ställer höga krav på kvaliteten avseende hälso- och sjukvård samt rehabiliteringsinsatser.

Ekonomiska konsekvenser

En tydlig målsättning med insatsen korttidsboende är att möjliggöra att brukare kan återgå till sitt ordinarie boende istället för att ha behov av säbo. På så sätt minskar behovet av säboplatser och det bidrar till kostnadseffektivitet. Förvaltningen gör även bedömningen att det är kostnadseffektivt att ha tillräckligt med i förväg upphandlade korttidsplatser att avropa ifrån, såvida det inte finns särskilda behov hos individer, som inte kan tillgodoses genom dessa. Detta kan exempelvis gälla brukar som är under 65 år med specifika behov såsom vid exempelvis missbruksproblematik.

Effekter för sammanhållen vård och omsorg

Uppdraget korttidsboende omfattar hälso- och sjukvård, rehabiliteringsinsatser och läkarinsatser. Korttidsboende en insats som är viktig i boendekedjan, som kan bidra till att en hög andel går från korttidsvistelse till ordinärt boende och att en låg andel går till säbo, alternativt återinläggs på sjukhus.

Genom utbud av sociala aktiviteter som boendeformen ska premiera blir även insatsen förebyggande och har en god effekt för den sammanhållna vården och omsorgen.

Barnperspektiv

Förslaget till beslut bedöms inte ha någon, eller liten påverkan på barn och unga.

Förvaltningens synpunkter

I och med förvaltningens förslag till utökning av korttidsplatser på Ängsgården ses kvalitets- och samordningsvinster. En samlad kompetens hos personalen som arbetar rutinerat med uppdraget korttids (sjuksköterskor, rehabpersonal, och undersköterskor) skapar bättre förutsättningar för teamarbete samt möjlighet att ha högre medicinsk kompetensnivå och kunna hantera patienter som är svårare sjuka.

En lika viktig målgrupp som har tagits hänsyn till i omtaget med korttidsboenden är målgruppen för växelvård, som har specifika behov av omsorg och social samvaro. Genom att vissa korttidsverksamheter får arbeta mer renodlat med målgruppen med behov av växelvård ökar förutsättningar för att bättre tillgodose individernas behov.

Tillräcklig bemanning och kompetens ställt mot uppdraget är avgörande förutsättningar för kvalitet inom hälso- och sjukvård samt omsorg.

Beslut skickas till

Region Stockholm (registrator.rlk@regionstockholm.se och registrator.hsf@regionstockholm.se)

Norrtälje kommun (kommunstyrelsen@norrtalje.se)

Tiohundra AB (registrator@tiohundra.se)